

Коротко про галузь | Україна | транспортні засоби, загальний огляд

28.02.2020 р.

Коротко про галузь: Український авторинок зростає

Зростання видатків на зарплатню та ревальвація ускладнюють конкурентоздатність виробництва з давальницької сировини / Фабіан Немітц

Київ (GTAI) – Попит на автомобілі в Україні зростає. Домінує на ринку імпорт вживаних автомобілів, водночас знову зростає продаж нових. Ситуація місцевих виробників автомобілів залишається складною.

Загальні тенденції розвитку ринку

Автомобільна галузь потребує політичної підтримки

Попри незначне зростання виробництва у 2019 р. виробництво транспортних засобів (ТЗ) в Україні залишається на рекордно низькому рівні в історії країни. Вимоги галузі щодо збільшення державної підтримки, розробки програми розвитку автомобілебудівної промисловості та створення промислових парків досі так і не були почуті. З огляду на брак державних коштів можливості підтримки галузі з боку країни обмежені. До того ж субсидії мають узгоджуватися з Міжнародним валютним фондом.

Парламент відкладає запровадження норми Євро-6 для нових автомобілів на 2025 р.

У грудні 2019 р. Верховна Рада України ухвалила рішення про відкладення запровадження норми Євро-6 на нові імпортовані автомобілі до початку 2025 р. Раніше вона мала набрати чинності у 2020 р. Причиною відкладення є те, що з набуттям нормою Євро-6 чинності купівля нових автомобілів й надалі втрачала б привабливість порівняно з імпортом вживаних автомобілів. На вживані автомобілі екологічні стандарти не поширюються.

Шанси розвитку ринку збуту автомобілів

Імпортовані вживані автомобілі визначають попит

Після того, як уряд лібералізував положення щодо імпорту вживаних автомобілів і знизив ціни на розмитнення та реєстрацію, імпорт вживаних автомобілів визначає розвиток подій на ринку легкових авто України. За даними галузевої асоціації УкрАвтоПром, у 2019 р. було зареєстровано 408 100 імпортованих вживаних автомобілів, тобто на 250 відсотків більше, ніж торік. Основна маса автомобілів надходить із Європейського Союзу (ЄС). Найпопулярнішими марками у 2019 р. стали Volkswagen, Opel, Renault, Škoda та Ford.

Значне підвищення імпорту вживаних автомобілів пов'язане і з тим, що уряд заявив про посилення заходів по відношенню до власників автомобілів, що ввозяться тимчасово, але насправді залишаються в країні нерозмитненими і з іноземними номерами. Протягом минулих років відбувалося масове ввезення в країну так званих «євроблях». Багато хто з власників скористався у 2019 р. періодом застосування пониженої ставки акцизного податку на розмитнення та реєстрацію авто. Водночас заявлені терміни накладання штрафів декілька разів переносилися, востаннє вони мали бути запроваджені після 1 січня 2020 р. Орієнтовно зараз у країні може перебувати понад 300 000 «євроблях».

За даними Державної служби статистики України (Укрдержстат), за перші десять місяців 2019 р. до України було ввезено в цілому 454 500 автомобілів із митною вартістю близько 2,9 мільярдів доларів США. У перерахуванні на кількість одиниць це відповідає зростанню на 172,3 відсотки, однак щодо загальної вартості автомобілів збільшення складає лише 66,2 відсотки. Середня ціна за один легковий автомобіль становила близько 6 460 доларів США в порівнянні з 9 750 доларами США за весь 2018 р.

КОРОТКО ПРО ГАЛУЗЬ: УКРАЇНСЬКИЙ АВТОРИНОК ЗРОСТАЄ

Збут нових автомобілів знову зростає

Попри суттєве збільшення імпорту вживаних автомобілів збут нових ТЗ у 2019 р. зріс на 8 відсотків і склав майже 88 500 одиниць. Автоторгівці вважають, що у 2020 р. він сягне близько 100 000 автомобілів. Це пов'язано зі збільшенням купівельної спроможності, кращим настроєм споживачів, укріпленням національної валюти – гривні та зменшенням вартості кредитів. У довготривалій перспективі Україна з її 40-мільйонним населенням, високим середнім віком автомобілів (близько 20 років) і наявністю лише 200 одиниць авто на 1 000 жителів у середньому має великий потенціал збуту.

Продаж транспортних засобів в Україні (кількість одиниць, різниця у відсотках)			
Категорія	2018 р.	2019 р.	Різниця 2019/18 рр.
Легкові автомобілі	81 877	88 437	8,0
Транспортні засоби комерційного призначення	12 689	12 359	-2,6
Автобуси	1 736	1 746	0,6
Джерело: Галузева асоціація УкрАвтоПром			

Більша частина продажу нових автомобілів припадає на легкові ТЗ вартістю близько 20 000 доларів США. Популярністю користуються невеликі кросовери. У 2019 р. серед нових авто перш за все купували Renault, Toyota та KIA. Найкращі показники збуту мала модель KIA Sportage (6 027 одиниць), за ним ішли Renault Duster (5 202 одиниці) і Renault Logan (4 489 одиниць). Суттєво збільшився збут нових мотоциклів. За даними УкрАвтоПрому, їхній продаж у 2019 р. зріс на 49,8 відсотків і склав 34 086 одиниць.

Збут автомобілів в Україні за виробниками (кількість одиниць, частка ринку, різниця у відсотках)			
Виробник	2019 р.	Різниця 2019/18 рр.	Частка ринку 2019 р.
Renault	14 603	67,4	16,5
Toyota	12 570	24,7	14,2
KIA	7 586	55,4	8,6
Škoda	6 231	15,3	7,0
Nissan	5 333	-3,7	6,0
Hyundai	5 099	2,4	5,8
Volkswagen	4 675	-24,4	5,3
Разом	88 437	8,0	100,0
Джерело: Галузева асоціація УкрАвтоПром			

Електромобільність на підйомі

На розвиток ринку електромобілів позитивно впливають низькі ціни на електроенергію для приватних споживачів і податкові пільги. У грудні 2018 р. уряд продовжив термін звільнення електрокарів від сплати податку на додану вартість і акцизних зборів до кінця 2022 р. Безмитний імпорт електромобілів був запроваджений ще у 2016 р.

За даними УкрАвтоПрому, збут електрокарів у 2019 р. зріс на 42 відсотки й склав 7 542 одиниці. Серед вживаних автомобілів особливою популярністю користувалася модель Nissan Leaf. Втім, поступово зростає попит і на більш дорогі нові автомобілі. За даними порталу AutoConsulting, станом на 1 вересня 2019 р. було зареєстровано 14 822 електромобіля. Це значно більше, ніж у Польщі або Росії.

Розбудови потребує мережа зарядних станцій по всій країні, особливо – станцій швидкої зарядки для дорогих нових моделей із сильнішими акумуляторами. Провідними операторами зарядних станцій є ElectroUA (<https://electroukraine.com.ua>) та AutoEnterprise (<https://www.autoenterprise.com.ua>). Мережі автозаправок ОККО та WOG розбудовують свої потужності для обслуговування електрокарів. Активно в цій галузі працює також фірма STRUM, дочірнє підприємство енергетичного холдингу ДТЕК. Стартапи ТОКА та Octa Energy опікуються розробкою систем зарядки.

КОРОТКО ПРО ГАЛУЗЬ: УКРАЇНСЬКИЙ АВТОРИНОК ЗРОСТАЄ

З 1 липня 2019 р. 5 відсотків паркувальних місць у нових або модернізованих багатоярусних паркінгах мають бути облаштовані зарядними станціями для електромобілів. У майбутньому ця частка має зростати. Завдяки наявності великих родовищ літію, нікелю та інших металів Україна має амбіції стати в майбутньому одним із основних центрів електромобільності, зокрема – з виробництва акумуляторів.

Зростає імпорту вантажних автомобілів

За даними УкрАвтоПрому, продаж нових автомобілів комерційного призначення скоротився у 2019 р. на 2,6 відсотки і склав 12 359 одиниць. Водночас Укрдержстат повідомляє про зростання імпорту вантажівок за перші десять місяців 2019 р. на 8,7 відсотків, що склав 354,2 мільйонів доларів США. У перерахунку на одиниці товару збільшення складає 23,2 відсотки, а загальна цифра сягає 23 300 одиниць.

Підвищення попиту на вантажівки пояснюється розвитком транспортної галузі та недоліками в роботі української залізниці. Сприяє цьому і будівельний сектор. Українські транспортно-експедиційні агентства скаргяться на те, що замало ТЗ отримують дозволи на транспортування вантажів, особливо до Польщі або на транзитні перевезення через цю країну. Збільшення дозволів для вантажних автомобілів із кращими екологічними стандартами є стимулом для модернізації цих транспортних засобів.

Українські громади інвестують великі суми в оновлення автопарку місцевого пасажирського сполучення.

Підтримку їм надають такі міжнародні донорські організації, як Європейський інвестиційний банк і Європейський банк реконструкції та розвитку.

Шанси розвитку ринку автомобілебудування та виробництва автомобільних деталей

Виробництво автомобілів: криза триває

Виробництво транспортних засобів в Україні зросло у 2019 р. на 9,7 відсотків і склало 7 265 одиниць. Але за даними УкрАвтоПрому це означає, що потужності виробництва за приблизними підрахунками завантажені лише на 2 відсотки. Тобто відставання обсягів виробництва від рівня минулого має практично недосяжний характер (2008 р.: 423 000 одиниць).

З дванадцяти автомобілебудівних заводів країни наразі працюють лише сім. З них тільки ЗАЗ

(<http://www.avtozaz.com>) і відомий виробник вантажівок АвтоКрАЗ здатні створювати хоч якусь додану вартість.

Обидва заводи переживають скрутні часи. Нині єдиним виробником легкових автомобілів залишається Єврокар, на якому збираються моделі Škoda.

ЗАЗ припинив випуск легкових автомобілів у 2018 р. Зараз завод намагається принаймні частково завантажити потужності зборкою автомобілів спеціального призначення, вантажівок і автобусів. За даними власника ЗАЗ – компанії УкрАВТО (<https://ukravto.ua>) – наразі тривають переговори про налагодження партнерства цього підприємства із групою Renault.

Компанія АвтоКрАЗ планує розпочати збірку важких вантажних автомобілів у Нігерії спільно з нігерійською компанією Proforce Limited. Корпорація «Богдан» планує у 2020 р. запустити виробництво нового електроавтобуса. Завод «Еталон» має наміри в 2020 р. налагодити експорт автобусів до Польщі. Державний концерн Укроборонпром планує провести приватизацію дочірніх підприємств, зокрема, тих, що працюють у галузі виробництва транспортних засобів.

Виробництво транспортних засобів в Україні (кількість одиниць; різниця у відсотках)			
Категорія	2018 р.	2019 р.	Різниця 2019/18 рр.
Легкові автомобілі	5.660	6.254	10,5
Транспортні засоби комерційного призначення *)	132	136	3,0
Автобуси	831	875	5,3
Джерело: Галузева асоціація УкрАвтоПром			

*) із серпня 2016 р. АвтоКрАЗ не надає дані про обсяги виробництва асоціації УкрАвтоПром; АвтоКрАЗ випускає продукцію переважно для оборонної галузі.

КОРОТКО ПРО ГАЛУЗЬ: УКРАЇНСЬКИЙ АВТОРИНОК ЗРОСТАЄ

Місцеві виробники автомобільних деталей страждають через слабкість вітчизняної автомобільної промисловості

В Україні існує ціла низка гідних уваги виробників груп і деталей для автомобілів. Більшість підприємств страждає через слабкість місцевих автовиробників і використовує свої потужності лише невеликою мірою. Основна маса підприємств галузі відноситься до компанії з виробництва вантажівок АвтоКрАЗ.

Прикладом нового гравця на ринку є середнє підприємство СпецТехОснастка, що забезпечує продукцією і німецьких постачальників автомобільної промисловості, які налагодили виробництво в Україні.

Важливі українські постачальники автомобілебудівної промисловості		
Підприємство	Продукція	Інтернет-адреса
Авторадіатор (група КрАЗ)	Радіатори охолодження, паливні системи для ТЗ комерційного призначення	http://www.autokraz.com.ua
Кам'янець-Подільський автоагрегат (КПАА, група КрАЗ)	Карданні передачі, гальма, маточини для коліс і кривошипів, інші деталі	http://www.k-paa.com.ua
Херсонський завод карданних валів (група КрАЗ)	Карданні вали	http://www.autokraz.com.ua
Кременчуцький колісний завод	Колеса, причеми	http://www.wheels.com.ua
Харківський підшипниковий завод	Кулькові та роликові підшипники	http://harp.ua
Полтавський автоагрегатний завод (ПААЗ)	Гальмівні системи для вантажівок, причепів і автобусів	http://paaz.com.ua
СпецТехОснастка	Прес-форми для виробництва деталей із пластмаси	http://www.d-sto.com
ТАРА	Диски зчеплення	http://www.tara-ua.com
Токмацький ковальсько-штампувальний завод (Група КрАЗ)	Поковки до комплектуючих виробів, напр., шестерні, фланці, вали або маточини для коліс	http://www.pokovka.com.ua
Трібо	Гальмівні диски	https://tribo.ua
УкрКард (частина Еталонмаш)	Карданні вали	https://etalonmash.com
Джерело: Інформаційний пошук Germany Trade & Invest		

Бізнес-модель роботи з давальницькою сировиною переживає складні часи

Протягом минулих років у Західній Україні налагодили виробництво багато іноземних постачальників автомобільної промисловості, зокрема, чимало німецьких виробників. Поки що фірми обмежуються майже виключно виробництвом трудомістких видів продукції (виготовлення комплектів проводів, систем селективного каталітичного відновлення, електромеханічних груп, кондиціонерів, кермових коліс і елементів вимикачів). Постачання цієї продукції становить приблизно одну чверть імпорту товарів із України до Німеччини. Упродовж десяти перших місяців 2019 р. імпорт товарів, що посідають 77-му позицію в Міжнародній стандартній торговельній класифікації (електричні машини), склав 477 мільйонів євро. Це – на 5,5 відсотків більше, ніж у відповідний період попереднього року.

У будь-якому разі бізнес-модель роботи з давальницькою сировиною переживає складні часи. Завдяки суттєвому збільшенню зарплатні відтік персоналу останнім часом зменшився, але зростання видатків на оплату праці та процеси ревальвації негативно впливають на конкурентоздатність виробників. За словами представників цієї галузі, представлені в країні фірми останнім часом втратили замовлення через те, що вони почали розміщуватися на підприємствах у Північній Африці.

КОРОТКО ПРО ГАЛУЗЬ: УКРАЇНСЬКИЙ АВТОРИНОК ЗРОСТАЄ

Експерти галузі рекомендують фірмам, що шукають нові виробничі майданчики, звернути увагу на регіони в Центральній і Східній Україні, де ще є чимало спеціалістів. Замість того, щоб будувати один великий завод, більш вигідним може виявитися створення декількох невеликих підприємств у різних місцях. Загалом же протягом наступних років слід очікувати зміни парадигми – від виробництва на основі давальницької сировини до капіталоємних видів бізнесу з більш високою доданою вартістю, що витримували б рівень заробітної платні в межах 450 – 400 євро на місяць. В Україні існують вигідні умови для виробництва автодеталей на високому технологічному рівні завдяки наявності добре освічених спеціалістів і багаторічним промисловим традиціям.

З метою супроводження структурних змін Німецько-Українська промислово-торгівельна палата (АНК Ukraine) разом із підприємствами-постачальниками автомобільної промисловості створили Український автомобільний кластер (<https://automotivecluster.org.ua>). Ще один був заснований в Закарпатській області – Закарпатський автомобільний кластер (<http://aczak.com.ua>).

Потужні гравці з розробки застосунків для IT-систем

Цікаві шанси пропонує добре розвинена галузь IT. Все більшим попитом німецьких автомобільних концернів користуються послуги з розробки застосунків із України. Так, програмісти фірми Luxoft із Києва та Одеси розробляють мультимедійні та навігаційні системи для фірми MBition – дочірнього підприємства концерну Daimler. Потужним гравцем є і підприємство Intellias, у якого вже є розробки в галузі автономного водіння та інтелектуальної мобільності на кшталт системи Walker RoadSafe, що має розпізнавати небезпечні ситуації в дорожньому русі.

Зростання імпорту автомобільних деталей

Офіційний імпорт автодеталей зріс за десять перших місяців 2019 р. на 15,2 відсотки й склав 580 мільйонів доларів США. Основними країнами-постачальниками були традиційно Німеччина, Китай, Росія, Чехія та Білорусь. За даними агентства з вивчення ринку Pro-Consulting, близько 88 відсотків попиту на автодеталі покриваються за рахунок імпорту.

Імпорт окремих автомобільних деталей до України (млн доларів США; різниця у відсотках)					
Код за ГС	Назва товару	2018 р.	Січень-жовтень 2019 р.	Різниця *)	З Німеччини (січень-жовтень 2019 р.)
8511, 8512	Автомобільне електрообладнання (системи запалювання, стартери, генератори, освітлювачі, сигнальні прилади тощо)	64,0	60,2	17,1	5,8
8706, 8707, 8708	Кузови, бампери тощо	478,2	467,3	18,2	50,0
8544.30	Набори кабелів	9,7	8,0	0,5	1,7
8407.31-34, 8408.20	Двигуни	59,1	44,9	-8,4	0,9
Сума		611,0	580,4	15,2	58,4
Джерело: Державна служба статистики України (Держстат)					

*) різниця січень-жовтень 2019 р. / січень-жовтень 2018 р.

До офіційних даних про імпорт слід ставитися з великою обережністю. За оцінками агентства Pro-Consulting, частка нелегального імпорту автомобільних деталей, що здебільшого ввозяться контрабандою, становить 25 – 30 відсотків. Ринкові ціни на належним чином розмитнену продукцію значно перевищують рівень цін на вироби, що потрапляють до країни нелегально. Це ускладнює інвестиції у виробництво або у збут автодеталей. Попитом користуються передусім вживані запчастини. Сирій ринок становить до 70 відсотків від загального ринку

Провідними дилерами автодеталей є підприємства ЕЛІТ-Україна (<http://www.elit.ua>) та Юнік Трейд (<https://utr.ua>). За даними Pro-Consulting, загалом у цьому сегменті працює понад 1 600 фірм. Представником інтересів галузі є асоціація АІДА.

Практика ведення бізнесу

Довідки про технічні стандарти, норми та сертифікацію надає Агентство стандартизації України (<http://uas.org.ua>). З питань митного оформлення імпорту автомобілів та автодеталей до України слід звертатися до новоствореної в грудні 2019 р. Державної митної служби (<http://www.customs.gov.ua>). Інформацію можна також отримати на інтернет-сторінці Державної фіскальної служби України, що донедавна відповідала за митні питання (<http://sfs.gov.ua>).

Докладну інформацію про економічні та податкові законодавчі приписи можна знайти за посиланням <http://www.gtai.de/recht>, про правила імпорту, митні збори та нетарифні торговельні бар'єри – за посиланням <http://www.gtai.de/zoll>.

Контактні адреси		
Назва	Інтернет-адреса	Примітки
Germany Trade & Invest	http://www.gtai.de/ukraine	Інформація про зовнішню торгівлю для експортної економіки Німеччини
Німецько-Українська промислово-торговельна палата (АНК Ukraine)	http://ukraine.ahk.de	Контактний центр для німецьких компаній
Асоціація автовиробників України (УкрАвтоПром)	http://ukrautoprom.com.ua	Галузеве об'єднання автовиробників, новини автогалузі та статистика
Асоціація імпортерів і дистриб'юторів автокомпонентів	http://www.aida.org.ua	Асоціація імпортерів і дистриб'юторів автокомпонентів і запчастин
Українська асоціація учасників ринку електромобілів	http://ev-ua.org	Асоціація інтересів електромобільної галузі (імпорт/дистриб'ютори, інфраструктура зарядних станцій), інформація з ринку
АвтоТехСервіс, ComAutoTrans	http://www.ats-expo.com.ua/en-GB ; https://tir-motorshow.com.ua/en-GB	Галузева виставка-ярмарок: 27-30.05.20, м. Київ
Український автомобільний форум	http://strategy-council.com	Осінь 2020 р.; місце та точна дата відкриті
Спеціалізований журнал «Автомир»	http://www.avtomir.ua	Новини про вітчизняний і міжнародний авторинок
ІАГ AutoConsulting	http://www.autoconsulting.ua	Галузевий портал, аналітична інформація
Автоцентр/Автобазар	http://www.autocentre.ua http://www.ab.ua	Галузевий портал, купівля/продаж легкових автомобілів і автомобілів комерційного призначення; Видавець спеціалізованих журналів для автомобілістів

Серія «Коротко про галузь» представляє аналіз ключових галузей німецької експортної економіки. Інші матеріали про автомобільну промисловість у різних країнах і про інші галузі розміщено за посиланням <http://www.gtai.de/branche-kompakt>.

Контактна особа з питань автомобільної промисловості: Єва-Марія Корфанти-Шиллер; E-Mail: eva-maria.korfanty-6@gtai.de

Цей матеріал важливий для:

Україна

Автомобілі, загальний огляд / автодеталі, постачальники / легкові автомобілі / автомобілі комерційного призначення

Галузі

Контакт

Верена Зауренбах (Verena Saurenbach)

☐ +49 228 24 993 283

☐ [Ваше запитання до нас](#)

Усі права застережені. Передрук, у т. ч. частковий, лише за умови попереднього дозволу. Попри ретельну підготовку матеріалів видавець не несе відповідальності за зміст.

© 2020 Germany Trade & Invest

За підтримки Федерального міністерства економіки та енергетики, на підставі рішення Німецького Бундестагу.